

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası

Təhsil Nazirliyinin

Q-395 nömrəli 09.09.20 tarixli

qərarı ilə təsdiq edilmişdir.



BAKALAVRYAT SƏVİYYƏSİNİN

BƏSTƏKARLIQ İXTİSASI ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın şifri və adı: 050303 Bəstəkarlıq

BAKI – 2020

BAKALAVRIAT SƏVİYYƏSİNİN BƏSTƏKARLIQ İXTİSAS ÜZRƏ TƏHSİL PROQRAMININ ÇƏRÇİVƏ SƏNƏDİ

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. **Bakalavriat səviyyəsinin 050303 Bəstəkarlıq** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də “Ali təhsilin bakalavriat (sasas (baza ali)) tibb təhsili) səviyyəsi üzrə ixtisasların (proqramların) Təsniəti”na uyğun hazırlanmışdır.
 - 1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
 - İxtisas üzrə məzunun kompetensiyalarını, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə təlim və öyrənmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastrukturura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcrübə keçmə, işə düzəlmə və təhsilini artırma imkanlarını müəyyənləşdirir;
 - Tələbələrini və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri barədə məlumatlandırmaq;
 - Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu prosesa cəlb olunan ekspertləri məlumatlandırmaq.
 - 1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilat-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə bakalavr (sasas (baza) tibb) hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.
 - 1.4. Tələbənin 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50 %-dən çox olmamalıdır. İxtisasın xüsusiyyətlərindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirilə bilər.
- ### **2. Məzunun kompetensiyaları**
- 2.1. **Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi kompetensiyalara yiyələnməlidir:**
 - İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı kommunikasiya bacarıqlarına;
 - İxtisası üzrə an azı bir xarici dildə kommunikasiya bacarıqlarına;
 - Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və mütəəsir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli biliklərə, milli dövlətimizin perspektiv inkişafını proqnozlaşdırma qabiliyyətinə;
 - Milli dövlətimizin qarşılaşdığı təhdidləri və çağırışları müəyyən etmə bacarıqlarına;
 - İş yerində informasiya texnologiyalarından istifadə etmək qabiliyyətinə;
 - Komandada iş probleminin həllinə ortaq yanaşmaya nail olmaq qabiliyyətinə;
 - Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək qabiliyyətinə və uğur qazanmaq iradəsinə;
 - Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçmə bacarıqlarına;
 - Məsələlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək bacarıqlarına;
 - Pəşəkar fəaliyyətini planlaşdırmaq və təşkil etmək, gələcək təhsilini və mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirmək, vaxtı idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq qabiliyyətinə;
 - Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də vətəndaş şüuru və etik yanaşmaya, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
 - Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənzimləmə bacarığına.

- Bəstəkar, yüksək musiqi və ümumi dünyagörüşünə malik olan musiqiçi və tənqidçi kimi mədəniyyətlərarası dialoqa hazır olmaq bacarığına;
- Yaxın sahələrin mütəxəssisləri ilə ünsiyyətdə olaraq öz səviyyəsini zənginləşdirmək qabiliyyətinə;
- Yüksək səviyyəli professional olaraq beynəlxalq arenada işləmək qabiliyyətinə;
- Bəstəkar-tədqiqatçı kimi yeni ideyalar irəli sürmək, əsaslandırmaq və hazırlayıb, ictimaiyyətin diqqətinə təqdim etmək qabiliyyətinə;
- Bəstəkar, musiqi tənqidçisi, radio və televiziya musiqi verilişlərinin aparıcısı kimi fikrini düzgün və yığcam ifadə etmək qabiliyyətinə;
- Mütəxir və innovativ üsulları istifadə edərək öz peşəkarlığının artırılmasına çalışmaq bacarığına;
- Yaradıcılıq fəaliyyətinin nəticələrini proqnozlaşdırmaq üçün musiqi elmi yeniliklərini tətbiq etmək qabiliyyətinə;
- Musiqi kollektivlərində öz həmkarları ilə birgə işləməyi, optimal qərarları qəbul etməyi bacarmaq, idarəetmənin metodlarına yiyələnmək bacarığına.

2.2. 050303 - Bəstəkarlıq ixtisası üzrə Təhsil Programının sonunda məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalara yiyələnməlidir:

- Bəstəkar, aranjimançı, mühazirəçi, tənqidçi, müəllim, tədqiqatçı, folklorçu, radio və televiziya musiqi verilişlərinin aparıcısı kimi çıxış etmək qabiliyyətinə;
- Tədris materiallarının elmi əsaslarını bilmək və onu tədris etməyi bacarmaq, not materialları ilə tanış olmaq, ifadə etmək və təhsil alana təqdim etmək bacarığına;
- Bəstəkar olaraq musiqi əsərlərini bəstələmək, hər bir musiqi janrı və formalarına yiyələnmək, musiqinin bütün sahələrinə dair geniş erudisiyaya malik olmaq qabiliyyətinə;
- Bəstəkarlıq fəaliyyəti sahəsinə aid olan fənlərin əsas problemlərini, onların konkret tətbiq sahələrini bilmək bacarığına;
- Elektron kitabxanalardan, fonotekadan, musiqi ədəbiyyatından, referativ jurnallardan, internetdən yeni məlumatları, musiqi tarixi və nəzəriyyəsinin alternativ pozisiyalarını əldə etmək və təqdim etmək bacarığına;
- Bəstəkarlıq ixtisası ilə bağlı tədris prosesində mütəxir və innovativ üsulları tətbiq etmək qabiliyyətinə;
- Musiqi əsərlərinin aranjimanı ilə bağlı qarşıya müəyyən vəzifələri qoymağı, onları həll etməkdə müvafiq innovativ və mütəxir metodları seçməyi və tətbiq etmək bacarığına;
- Müəllimlik fəaliyyətində tələbələrə və sağirdlərin dərəcəsinə istifadə etməsi üçün elmi- metodik və didaktik vasitə hazırlamağı bacarığına;
- Bəstəkarlıq sahəsində qazanılmış bilik, bacarıq və vərdislərə uyğun olaraq, müvafiq təhsil sahələrində kompleks məsələlərin həllində iştirak etməyə hazır olmaq bacarığına;
- Bəstəkarlıq ixtisası üzrə müvafiq fənlərin tədrisi ilə bağlı bilikləri təqdim etmək və onları iş şəraitinə adaptasiya etmək bacarığına;
- Musiqi məktəblərində sağirdlərlə ünsiyyət yaratmaq və musiqi mədəniyyətinə maraqlandıran bacarığına.

3. Təhsil Proqramının strukturu

3.1. 050303 -Bəstəkarlıq ixtisası üzrə Təhsil Proqramı 240 kreditindən ibarətdir.

Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Cədvəl 1

Fənlərin sayı	Fənin adı	AKTS krediti
	Ümumi fənlər	
	Azərbaycan tarixi	
1	Bu fənn Azərbaycanın müasir dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafını sistemli şəkildə, xronoloji ardıcılıqla öyrəniş, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolunu təhlil və tədqiq edir. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və yolu sistemli təhlil edilir.	5
2	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya Bu fənn çarçivəsində tələbələr yazılı və şifahi nitq mədəniyyətinə, auditoriya və işgüzar qarşısında təqdimat etmək, alınma sözləri düzgün tələffüz etməklə ixtisas üzrə akademik terminologiyaya, məhlul üzərində iş və işgüzar yazı bacarıqlarına yiyələnmişlər.	4
3	Xarici dilə işgüzar və akademik kommunikasiya Bu fənn çarçivəsində tələbələr tədris olunan xarici dilə ixtisas üzrə terminologiyanı öyrənməli, Azərbaycan, Bakı, özdil və sənəti haqqında təqdimat etmək, işgüzar yazı, şifahi ünsiyyət bacarıqlarına yiyələnmişlər.	15
4	Seçmə fənlər (Seçmə fənlər ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. İxtisasın spesifikasiyasından asılı olaraq seçmə fənlərə əlavələr edilə bilər). Fəlsəfə Sosiologiya Hüququn əsasları Məntiq Etika və estetikə	
4.1	Informasiya texnologiyaları (ixtisas üzrə) Informasiyanın idarə edilməsi Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	3
4.2	İxtisas fənləri	
5	Bəstəkarlıq (ixtisas) Bu fənn çarçivəsində tələbələr bəstəkarlıq vərdişlərini, qazandığı təcrübələrini müxtəlif janrlı əsərlərində təbliğ etməlidir. seçdiyi materialına uyğun inkişaf üsullarının seçilməsi bacarığını, harmonik, melodik dilinin zənginliyini, mükəmməl polifonik və orkestr texnikasını nümayiş etməlidir, xalq musiqisinin nümunələrini tədqiq etmək və əsərlərində istifadə etməyi bacarmalıdır	36
6	Harmoniya Bu fənn çarçivəsində tələbələr harmoniyanın təkamül prosesini musiqi tarixi ilə əlaqədə anlamalıdır, harmonik nəzəriyyələrin mahiyyətini, təhlilin metod və prinsiplərini dərk etməlidirlər, harmonik qanunları bilməlidirlər.	12
7	Müğəm Bu fənn üzrə tələbələr müğəm janrının tarixi prosesdə öyrənilmə mərhələlərini, onun elmi, ədəbi və poetik mənbələrdə təzahür ünsürlərini, müğəmlər üzrə ifaçılıq sənətinin tədrisi məsələlərini, bəstəkar yaradıcılığında istifadə xüsusiyyətlərini, eləcə də vokal-instrumental və instrumental şəkildə mövcud olan not məcmuələrini bilməlidirlər. Həmçinin əsas müğəm dəstgahlarının hər birini çalmağı, səsə təyin etməyi, onları nəzəri olaraq məğəm, forma, melodiya və s.bu kimi əsas nəzəri aspektlər əsasında təhlil etməyi bacarmalıdır.	6
8	Mülki müdafiə Bu fənn mülki müdafiənin əsaslarından, işçi qüvvəsi və texniki vasitələrdən bəhs etməlidir. Fövqəladə hallarda insanların üzərinə düşən vəzifələrin, özünümüdafiə tədbirləri üzrə biliklərin	3

	mənimsenilməsinə nəzərdə tutulmuşdur.	
9	<p>Multikulturalizmə giriş</p> <p>Bu fənn çərçivəsində tələbələr multikulturalizmi bir sosial hadisə, ideologiya, siyasət, həyat tərzi kimi təqdim etməyi, müasir dövrdə onun əhəmiyyətini göstərməyi, dünya dövrlərinin, o cümlədən Azərbaycanın multikulturalizm sahəsində tarixi təcrübəsini bilməlidir. Tolerantlıq ənənələrini möhkəmləndirmək və inkişaf etdirmək, etnik-millətçiliyin tənzimlənməsində multikulturalizmin əhəmiyyətini, ünsiyyət zamanı dünya dövlətlərinin müxtəlif təcrübəsi ilə xarici tələbələrə tanış etmək; ölkənin sosial-iqtisadi inkişafı arasında qarşılıqlı münasibətləri izah etməyi bacarmalıdır.</p>	3
	<p>Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər</p> <p>Təcrübə və Yekun Dövlət Attestasiyası</p>	120
		30
21	Təcrübə	21
22	Yekun Dövlət Attestasiyası	9

4. Tədris və öyrənmə

- 4.1. Tədris və öyrənmə mühiti ələ təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil programında nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.
- 4.2. Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və iciməyyəyə (məsələn, universitetin veb sahifəsində, programın broşurlarında və s.) açıq olmalıdır .
- 4.3. Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi universitetin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- 4.4. Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodlarına nümunə olaraq aşağıdakıları göstərmək olar:
 - mühazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar;
 - layihələr;
 - şifahi təqdimatlar və müzakirələr, debatlar;
 - müstəqil bəstələr;
 - konsertlər;
 - tələbələrin bəstələdiyi əsərlərinin dinlənməsi və təhlili;
 - Azərbaycan xalq musiqisinin seçilmiş nümunələrinin aranjirovkası;
 - seçilmiş əsərlərin orkestrləşdirilməsi;
 - ustad dərslər;
 - konsert, musiqili tədbirlərin təşkili;
 - tədbirlərin ssenariyasının hazırlanması;
 - prezentasiyalar;
 - slayd şoy;
 - ekspedisiyalar;
 - açıq dərslər;
 - vebinərlər;
 - veb-saytların yaradılması;
 - müsahibə,
 - diskussiya, dəyirmi masa,
 - interaktiv təlim,
 - araşdırma, tədqiqat işi (məsələn, praktiki nümunələrlə iş, illüstrasiyalar);
 - problemlərə əsaslanan tədris;
 - sahə işləri;
 - rol oyunları;
 - hesabatlər;
 - ekspert metodu;
 - video və audio konfrans texnologiyaları;
 - video və audio mühazirələr;
 - distant təhsil;
 - simulyasiyalar;
 - və s.
- 4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.

4.6. Təhsil proqramı tələbələrini müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə

5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrini gəzlənən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçüla bilsin. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitorinq etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olduğunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrə fikr mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalaşdırılmasına yardım etməlidir.

5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, silabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün açıq olmalıdır (məsələn, universitetin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.).

5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi ali təhsil müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrini təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək qiymətləndirmə üsullarından nümunələr:

- yazılı tapşırıqlar;
- bilik və bacarıqlara dair testlər, kompyuter əsaslı testlər;
- şifəli və slaydşoy ilə təqdimatlar;
- müstəqil bəstələri;
- Azərbaycan xalq musiqisinin seçilmiş nümunələrinin aranjemmanı
- seçilmiş əsərlərin orkestrləşdirilməsi;
- seçilmiş əsərlərin aranjemmanı
- prezentasiyalar;
- hesabat konsertləri;
- Ustad dərslər;
- keçirilən konsertlərə dair hesabatlar;
- əməli ixtisas fənləri üçün müvafiq meyarlar əsasında;
- ekspedisiyalara dair hesabatlar;
- açıq dərslər haqqında hesabatlar;
- tədqiqat işi/araşdırmalar;
- sorğular;
- açıq müzakirələr;
- təcrübə hesabatları, sərbə işləri hesabatları;
- təcrübədə, müşahidələrə əsasən bacarıqların qiymətləndirilməsi;
- layihə işlərinə dair hesabatlar;
- portfolionun qiymətləndirilməsi;
- frontal sorğu;
- qrup şəkildə və özünü qiymətləndirmə;
- və s.

5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffafıq, qərəzsizlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdırlar.

- 5.6. Tələbələr müəllimlər/qiymətləndiricilərlə təhsilərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirilmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Ali təhsil müəssisəsi müvafiq qaydalara uyğun olaraq qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.
- 5.7. Akademik etika təhsil prosesində önəmli yer tutur. Tələbələrə akademik dürüstlüyə riayət etmək, plagiatizm problemini anlamaq öyrədir. Onlar intellektual əməyin aqli mülkiyyət hüquqları barəsində məlumatlandırılmalıdır.

6. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 6.1. Təhsil proqramının təlim nəticələri, eləcə də hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin silabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətinin səlahiyyətindədir.
- 6.2. Təlim nəticələri hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1-dəki formaya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 6.3. Təhsil Proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədlə fənlərin silabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

7. İnfrastruktur və kadr potensialı

- 7.1. Təhsil Proqramının tədris, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi ali təhsil müəssisəsinin aşağıdakı infrastrukturuna malik olmasını zəruri edir:
Bəstəkarlıq ixtisası üzrə təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi və elmi tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq İKT ilə təchiz olunmuş infrastrukturuna malik olmalı: kitabxana, elektron kitabxana və elektron jurnalları, elektron dərslik və dərs vəsaitləri, elektron səsyzazma kabinetini, "Azərbaycan anənavi musiqi və müasir texnologiyalar" tədris laboratoriyası, "Milli musiqi alətlərinin təkmilləşdirilməsi laboratoriyası, musiqi alətləri, Lolo audiovizual sistemi, orta ixtisas məktəb-studiyası, opera studiyası, gimnaziya və kolleclər, akustik emalxana və s. ilə təmin olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilənlərin ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalarının axtarış sistemlərinə çıxışı, musiqi texnologiyalarının istifadəsi təmin edilməlidir.
- 7.2. Ali təhsil müəssisələrinin professor-müəllim heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olmalıdır.
Digər dövlət, yaxud özəl müəssisələrdən və ya müvafiq təşkilatlardan gələn yüksək ixtisaslı mütəxəssisləri də tədrisə cəlb etmək olar.

8. Təcrübə

- 8.1. Təcrübə tələbənin nəzəri biliklərinin praktikada tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından önəmlidir.
- 8.2. Təcrübə özəl şirkətdə, dövlət müəssisəsində, tədqiqat laboratoriyasında (eləcə də universitet, AMEA, özəl yerli, yaxud beynəlxalq təşkilat və şirkətlər və s.) təşkil oluna bilər.
- 8.3. Təcrübədən öncə ali təhsil müəssisəsi və təcrübə təşkilatı arasında imzalanacaq şirkət/müəssisə/laboratoriya müqavilə imzalanmalıdır. Eyni zamanda, tələbənin fərdi müraciəti əsasında onun ixtisasına uyğun digər şirkət/müəssisə/laboratoriya da, o cümlədən xaricdə təcrübə keçməsinə icazə verilir. Müqavilədə şərtlər, tələbənin hüquq və öhdəlikləri və digər zəruri təfərrüatlar öz əksini tapmalıdır.
- 8.4. Təcrübənin qiymətləndirilməsi:
050303 – Bəstəkarlıq ixtisası üzrə bakalavr hazırlığında lektor və pedaqoji təcrübələr nəzərdə tutulur.
Təcrübələr növbədən asılı olaraq müvafiq idarə, təşkilatlarda, kolleclərində, musiqi məktəblərində, orta

ixtisas musiqi məktəb-studiyasında və s. keçirilə bilər. Təcrübənin qiymətləndirilməsi aşağıda sadalanan məlum üsullar əsasında 100 ballıq sistem ilə həyata keçirilir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrə təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təmin etməlidir.

- İstifadə ediləcək qiymətləndirmə üsulları:
- Açıq dərslər;
 - Şifahi təqdimatlar;
 - Mühazirə-prezentasiyalar;
 - Slayd şoy;
 - Müvafiq musiqi ocaqlarında əldə edilən not materiallarının təhlili;
 - Kicik həcmli hesabat konsertləri;
 - Şagirdlərin iştirakı ilə sərbəst və mövzu üzrə onlayn konfranslar;
 - Şifahi və yazılı hesabatlar;
 - Onlayn hesabatlar.

Qiymətləndirmə ixtisası üçün gələn və kifayət qədər iş təcrübəsi olan professor-müəllim heyəti sırasından təcrübə rəhbəri və müvafiq kafedra müdirlərinin səlahiyyətində olmalıdır. Təcrübənin aparıldığı müəssisənin tərəfindən təyin edilmiş təcrübə rəhbərinin rəyi qiymətləndirmə prosesində ləhbətdir.

9. Buraxılış işi

9.1. Təhsil Programı buraxılış işi ilə tamamlanır.

9.2. Buraxılış işinin qiymətləndirilməsi

Tədris planının bütün şərtlərini yerinə yetirmiş , o cümlədən nəzərdə tutulmuş cari attestasiyalardan (fənlər üzrə attestasiyalarda) müvafəqiyətlə keçmiş tələbələr yekun attestasiyaya buraxılırlar . Bəstəkarlıq ixtisası üzrə Yekun Dövlət Attestasiya Dövlət imtahanından ibarətdir. Dövlət imtahanında tələbə-məzun təsdiq olunmuş öz buraxılış işini – simfonik əsərini (simfoniya, simfonik poema, fortepiano və simfonik orkestr üçün konsert və s.) təqdim etməlidir.

Bakalavriat səviyyəsinin bəstəkarlıq təhsil programı üzrə tədris planını tam yerinə yetirmiş tələbələr Dövlət imtahanına buraxılıb, Dövlət Attestasiya Komissiyası tərəfindən 100 ballıq sistem ilə qiymətləndirilir. İstifadə ediləcək qiymətləndirmə üsulları:

- Buraxılış işinin yazılı şəkildə (partitura) təqdimatı;
- Buraxılış işinin canlı səslənmə şəkildə təqdimatı;
- Prezentasiya;
- Buraxılış işinin onlayn səslənməsi və təqdimatı.

Bakalavriat səviyyəsində tələbələrə topladığı kreditlərin sayı 240 olmalıdır . Bəstəkarlıq ixtisası üzrə təhsil programında nəzərdə tutulmuş kreditləri toplayan tələbə həmin programı mənimsəmiş hesab edilir. Ali təhsil müəssisələrində bakalavriat səviyyəsinin təhsil programı üzrə tədris planını tam yerinə yetirmiş şəxslərə Dövlət Attestasiya Komissiyasının qərarı əsasında "bakalavr" ali peşə -ixtisas dərəcəsi verilir .

10. Məşğulluq və ömürboyu təhsil

10.1. 050303 - Bəstəkarlıq Təhsil Programının məzunları Pedagoji, Bəstəkarlıq, Maarifləndirici Təşkilatçılıq sahələrində Bəstəkar, aranjmançı, mülahizəçi,tənqidçi, müəllim, tədqiqatçı, folklorçu, musiqi redaktoru, radio və televiziya musiqi verilişlərinin aparıcısı kimi peşələrdə işləyə bilərlər.

Pedaqoji faliyyət üzrə:

- Musiqi təhsil müəssisələrində - uşaq musiqi və incəsənət məktəblərində, orta ixtisas musiqi məktəblərində, musiqi lisey və kolleclərdə musiqişünaslıq ixtisasları üzrə mətəllim vəzifəsində pedaqoji faliyyət göstərmək;
- musiqi təhsil müəssisələrində tələbələrə məarifləndirici işləri aparmaq;
- Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin təbliği üsullarının tətbiği edərək bilmək;

Bastakarlıq sahəsi üzrə :

- bastakarlıq faliyyətini həyata keçirmək , elmi-iffəçilik, elmi-tədqiqat araşdırmaları, aranjiiman işləri ilə yanaşı fəal konsert tədbirləri, festivallar, simpoziumlar, beynəlxalq və respublika müsabiqələrində iştirak edərək bilmək;
- bəstəkarlıq, aranjiiman, tədris və elmi-tədqiqat prosesində müasir kompüter texnologiyalarının nailiyyətlərini, onlayn internet vasitələrinin tətbiqat üzrə tətbiq edərək bilmək.
- Bəstəkar və aranjiimançı, lektor və təncidçi, musiqi redaktor, radio və televiziya da musiqi verilişlərinin aparıcısı kimi çıxış etmək.

Təşkilatçılıq faliyyəti üzrə :

- Beynəlxalq və Respublika onlayn və anənəvi Elmi konfranslar, elmi-nəzəri və elmi-praktiki seminarlar, müsabiqələr, festivallar, konsertlər təşkil edərək bilmək ;
- əhəli arasında, əsasən, uşaq bəxçələri, məktəblərdə, uşaq evlərində məarifləndirici musiqi tədbirləri keçirərək bilmək;
- qazanılmış bilik, bacarıq və vərdişlərə uyğun olaraq , təhsil sahələrində kompleks məsələlərinin həllində iştirak etməyə hazır olmaq ;
- kollektivdə öz hənkarları ilə birgə işləməyi, optimal qərarlar qəbul etməyi bacarmaq, idarəetmə və onun metodlarına yiyələnmək .

10.2. Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Programının məzənlərinin məşğulluğuna dair mütənzəm sorğular keçirməli, ələcə də vəkant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb sahifəsində yerləşdirməlidir.

10.3. Bastakarlıq ixtisası üzrə Bakalavr Təhsil Programının məzənləri öz təhsillərini həm 060306 Bastakarlıq, həm 060307 Musiqişünaslıq ixtisasları üzrə:

-Musiqi tarixi;

- Musiqi nəzəriyyəsi;

- Etmomusiqişünaslıq;

- Musiqi texnologiyaları

Magistr programlarının bir neçə istiqamətində davam etdirər bilərlər:

10.4. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yənasmalar məzənlərin mütəstəqil şəkildə ömürboyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.


Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini,
Elm, ali və orta ixtisas təhsili şöbəsinin müdiri


Yaqub Piriyev

“26” 08 2020-ci il

Mədəniyyət və İncəsənət İxtisasları
qrupu üzrə Dövlət Təhsil Proqramlarını
hazırlayan işçi qrupun sədri


Ceyran Mahmudova

“25” 08 2020-ci il

Təhsil proqramı və fənlər üzrə təlim nəticələri

Təhsil proqramının təlim nəticələri (PTN)

PTN 1 Musiqinin bütün sahələrinə dair geniş erudisiyaya malik olmağı, musiqi əsərlərini bəstələməyi, hər bir musiqi janrı və formalarına yiyələnməyi, kiçik və böyük həcmli əsərlərin yazmağı və hasil etməyi bacarmalıdır. Həmçinin bəstəkar, yüksək musiqi və ümumi dünyagörüşünə malik olan musiqi-bəstəkar kimi mədəniyyətlərarası dialoqa hazırlanmalıdır.
PTN 2 Musiqinin tarixi və nəzəri biliklərinə müasir elmi musiqi-pedagoji təcrübəni nəzərə alaraq yiyələndirməyə, tədris prosesinin optimallaşdırılması üçün pedagoji metodları tətbiq etməyə, elmi-metodik və didaktik vəsait hazırlamaq və ünsiyyət yaratmağa bacarmalıdır.
PTN 3 Müxtəlif heyətli orkestrlər üçün (estrada, jazzbando və s.) işləmələrin yazmağı, musiqi əsərlərinin aranjimanı ilə bağlı qarşıya müəyyən vəzifələri qoymağı, aranjimançı kimi onları həll etməkdə müvafiq innovativ və müasir metodları seçməyi və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
PTN 4 Musiqi nəşriyyatı, bəstəkarlar, ifaçılarla müəlif hüquqları arasında qarşılıqlı münasibəti qurmağı, musiqi teatrları, konsert təşkilatları, radio və televiziya repertuarının formalaşdırılmasında iştirak etməyi, elmi-publisistik jurnal, dövri mətbuatın musiqi bölmələrinə daxil olan materialları musiqi redaktoru kimi qəpa hazırlamağı bacarmalıdır.
PTN 5 Musiqi tarixi və nəzəriyyəsinin ümumi problemlərinə bələd olmalı, müxtəlif janra aid olan tənqidi işləri yazmağa bacarmalı, musiqi tənqidçisi tənqidi çıxışın başlıca ünsürləri olan təsvir, təhlil, şərh, qiymətləndirməyə malik olmalı, musiqi jurnalisti kimi fəaliyyət göstərməlidir.
PTN 6 Musiqili radio və televiziya verilişi ssenarisinin yazılma qaydalarını bilməli, verilişləri hazırlamağa və aparmağa kadio və televiziya musiqi verilişlərinin aparıcısı fəaliyyət göstərməlidir.

İxtisas (Bəstəkarlıq) fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Yüksək musiqi və ümumi dünyagörüşünə malik olmalıdır
FTN 2 Bəstəkarlıq ixtisası üzrə təhsil alan hər bir tələbə yüksək nəzəri və tarixi biliklərinə malik olmalıdır
FTN 3 Bəstəkarlıq vərdişlərini, qazandıqı təcrübələrini iri həcmli, müxtəlif janrlı simfonik əsərlərində (simfonik poema, simfonik süita, simfonik variasiyalar, simfoniya və s.) tətbiq etməlidir
FTN 4 Seçdiyi materialına uyğun inkişaf usullarının seçilməsi bacarığını, harmonik, melodik dilinin zənginliyini, mükəmməl polifonik və orkestr texnikasını nümayiş etməlidir
FTN 5 Təqdim etdiyi əsərlərinin janrı və quruluş xüsusiyyətləri barədə məlumat verməyi bacarmalıdır
FTN 6 Xalq musiqisinin nümunələrini tətbiq etmək və əsərlərində istifadə etməyi ən gözəl şəkildə bacarmalıdır

Harmoniya fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Harmoniyanın təkamül prosesini musiqi tarixi ilə əlaqədə anlamalıdır
FTN 2 Harmonik nəzəriyyələri dərk etməlidir
FTN 3 Harmonik təhlilin metod və prinsiplərini bilməlidir
FTN 4 Müxtəlif dövr xarici bəstəkarların musiqi üslubunun harmonik qanunların mənimsəməlidir
FTN 5 Azərbaycan xalq musiqisinin harmonizasiya yollarına yiyələnməlidir
FTN 6 Azərbaycan bəstəkarlarının harmonik üslubunu təhlil etməyi bacarmalıdır

Muğam fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Şifahi ənənəli professional musiqinin əsasını təşkil edən muğamların maddi və mənəvi musiqi mədəniyyətimizin ən qiymətli xəzinəsini, mükəmməl quruluşu ilə yüksək zirvə nöqəsinə təşkil edən bir janrı olmasını və onun musiqi mədəniyyətimizdə rolu və əhəmiyyətini bilməlidir
FTN 2 Şifahi şəkildə inkişaf edən muğamlar qədim əsrlərin tarixi səhifələrini açıqlayan əsas janrı olduğu üçün, onun bugünkü dövrə qədər çatdırılmasında müxtəlif növ əsərləri (traktatlar, kitablar, məqalələr və müxtəlif növ yazılar), ədəbi-poetik mənbələri, rəsm əsərlərini eləcə də keçilən fənn üzrə mövcud olan not nümunələrini, muğamların müasir dövrdə rolu, əhəmiyyətini və bəstəkar yaradıcılığında mövcud olan əsərləri tanımalıdır
FTN 3 Muğam fənni muğam dəstgəhların, zərbi-muğamların və kiçik həcmli muğamların özünəməxsus

xüsusiyyətlərini, quruluşunu, formasını və digər komponentlərini bilməli və onları nəzəri olaraq təhlil etməyi bacarmalıdır

FTN 4 Muğam fənni üzrə yeddi əsas muğam dəstgahının hər birisinin bütün şöbə və güşələrini bilməli və onları çalmağı bacarmalıdır

FTN 5 Bu fənn üzrə təhsil alan tələbələr eşimə yolu ilə muğam dəstgahlarını, zərbi-muğamları, kiçik həcmli muğamları tanımalı və onu təyin etməyə yiyələnəməlidir

FTN 6 Fənn üzrə təhsil alan tələbələr müstəqil əhəmiyyətə malik olan, muğam və onun növlərinin şöbələrə arasında səslənən təsnif və rəngləri eşimə yolu ilə təyin etməyi, onları çalmağı bacarmalıdır

Mülki müdafiə fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Mülki müdafiə sahəsində vətəndaşların vəzifələrini bilməlidir

FTN 2 Baş verə biləcək hadisələr zamanı fərdi və kollektiv mühafizə vasitələrində istifadə qaydalarını öyrənməlidir

FTN 3 Baş vermiş fəvqəladə hadisələr zamanı zədələnmə zonalarında zədə almış insanlara özünəyardım və qarşılıqlı ilk tibbi yardım qaydalarını öyrənməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır

FTN 4 Mülki müdafiə signallarını bilməli və ona uyğun hərəkət etməlidir

FTN 5 Baş verə biləcək və ya baş vermiş fəvqəladə hadisələr barəsində dövlət orqanlarına və qonşulara məlumat verməlidir

FTN 6 Fəvqəladə hadisələr zamanı müvəyyən olunmuş davranış qaydalarına əməl etməlidir

Multikulturalizmə giriş fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Multikulturalizmin bir siyasət modeli kimi öyrənilməsinin vacibliyini, onun etnik-mədəni və dini müxtəlifliyin tənzimlənməsinin mövcud siyasi modelləri içərisindəki üstünlüklərini mənimsəməlidir

FTN 2 Kursun tədrisində əsas məqsədlərdən biri multikulturalizmin və onun ayrılmaz tərkib hissəsi olan tolerantlığın qloballaşan dünyamızda gətirdiyə daha çox aktualıq kəsb etdiyini qavramalıdır

FTN 3 Dini müxtəliflik şəraitində dini biliyi artıraraq, dini dözümlülüğün günümüzün vacib şərti olduğunu dərk etməlidir

FTN 4 Dünyada mövcud olan əsas multikulturalizm modelləri və onların bugünkü durumu haqqında biliklərini formalaşdırmaqlıdır

FTN 5 Multikulturalizmin Azərbaycan modelinin mahiyyətini, xalqın ayrılmaz həyat tərzinə çevrilməsinin əsas səbəblərini bilməlidir

FTN 6 Azərbaycanda həyata keçirilən multikulturalizm siyasətinin əsas istiqamətlərini və multikulturalizmin Azərbaycan modelinin bütün dünyada böyük nüfuz qazanmasını mənimsəməlidir

Təhsil Programının təlim nəticələrinin matrisi

Blokun adı	Fənlərin adı	PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6
Humanitar fənlər	Azərbaycan tarixi	x	x				
	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya		x		x	x	x
	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya	x					
	Bəstəkarlıq (ixtisas fənlər)	x	x	x	x	x	x
	Harmoniya	x	x	x			
	Müğam	x	x	x			
	Mülki müdafiə	x	x				
	Multikulturalizmə giriş	x	x			x	

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini,
Elm, ali və orta ixtisas təhsil şöbəsinin müdiri

Mədəniyyət və İncəsənət ixtisasları
qrupu üzrə Dövlət Təhsil Proqramlarını
hazırlayan işçi qrupun sədri

____ Yaqub Pirişev

____ Ceyran Mahmudova

“ ____ ” _____ 2020-ci il

“ ____ ” _____ 2020-ci il